

НАСЕЉАВАЊЕ ЦРНОГОРАЦА ПО МЕТОХИЈИ

И поред гоњења српског живља од стране метохиских Арнауташа, било је сталног мигрирања из Црне Горе и Црногорских Брда у Метохију. Већином су се досељавали Васојевићи, Шекуларци, Величани, Кучи, Братоножићи итд. Али ова насељавања нису била тако знатна све до Балканског Рата, када је ослобођена Метохија. Црна Гора је одавна тежила, поред осталог, и из економских разлога, да дође до Метохије као најближе и најбогатије житнице. Црногорски краљ је још пре ослобођења обећавао појединим људима земљу у Метохији. После ослобођења почело је досељавање сиромашног света, и већ у току три године било је готово у сваком селу по неколико црногорских кућа. Пред аустриском окупацијом ови су се насељеници повукли у Црну Гору, не смејући чекати освету Арбанаса. Тек после ослобођења 1918 године настало је враћање и ново насељавање. Али овог пута насељавање је узело већи мах. Држава је сиромашном свету додељивала утрине и шуме на којима су подигнута нова села: Ерекче Шуме, Раставица, Лумбарда, Рапша, Витомирица, Добруша, Брежаник, Дубовик, Раушић итд. Пошто су искрчили шуму, насељеници су на многим местима извелу воду из Дрима и његових притока, да би топили усеве за време сушних лета. На тај су начин шуме и утрине претворене у плодна поља и вртове. Сем на крчевинама, насељавања су вршена и по селима, тако да данас има по неколико кућа у: Вогову, Пискатима, Скивјану, Терзиском Мосту, Поношевићу, Јунику, Лечанчма, Љугбунару, Брежанику, Главичици, Раушићу, Барањи, Стреоцу, Пећском Пољу, Наглавцима, Стубу, Новом Селу, Загрмљу, Радавцу, Ђураковцу, Србици, Клини, Пољанима итд.

Сем тога, становништво Црне Горе досељава се сопственом иницијативом. Пошто држава даје само шуме и утрине, и мало имућнији људи радије купују обрађену земљу. На овај начин, природан ток досељавања, који је текао и када су за то прилике биле неповољне, узима све већи мах.

Најпре је насељено Пећско Поље, јер су досељеници радо куповали земљу око вароши, одакле је могу обрађивати. Доцније је почело насељавање и даљих области. Кад се појединац насели у једно село, к њему долазе његови сродници и тако се ствара ново насеље. Многи досељеници, особито из суседних Црногорских Брда, са селидбом не напуштају потпуно свој крај. Они задржавају планине, на које лети изјављују стоку; то чине Шекуларци и Васојевићи.

Овим миграцијама дошли су у тешњи додир Арнауташа и Срби староседеоци с једне и досељеници с друге стране. Али како између Црногораца и ових Арнауташа има доста сличности у психичким особинама, то се између њих није развио антагонизам. Арбанасима импонује црногорска храброст и „чојство”. Друкчији су односи са староседеоцима Србима. Код њих је заостао чифчијски дух. Они сматрају дошљаке као насилнике, нерадо их гледају, јер их досељеници стењавају одузимањем утрина и испаша.

Ово досељавање у Метохију дало је много позитивних резултата за унапређење земљорадње. То ће се особито видети у скорој будућности.

Милисав Лутовац